

บทที่ 1

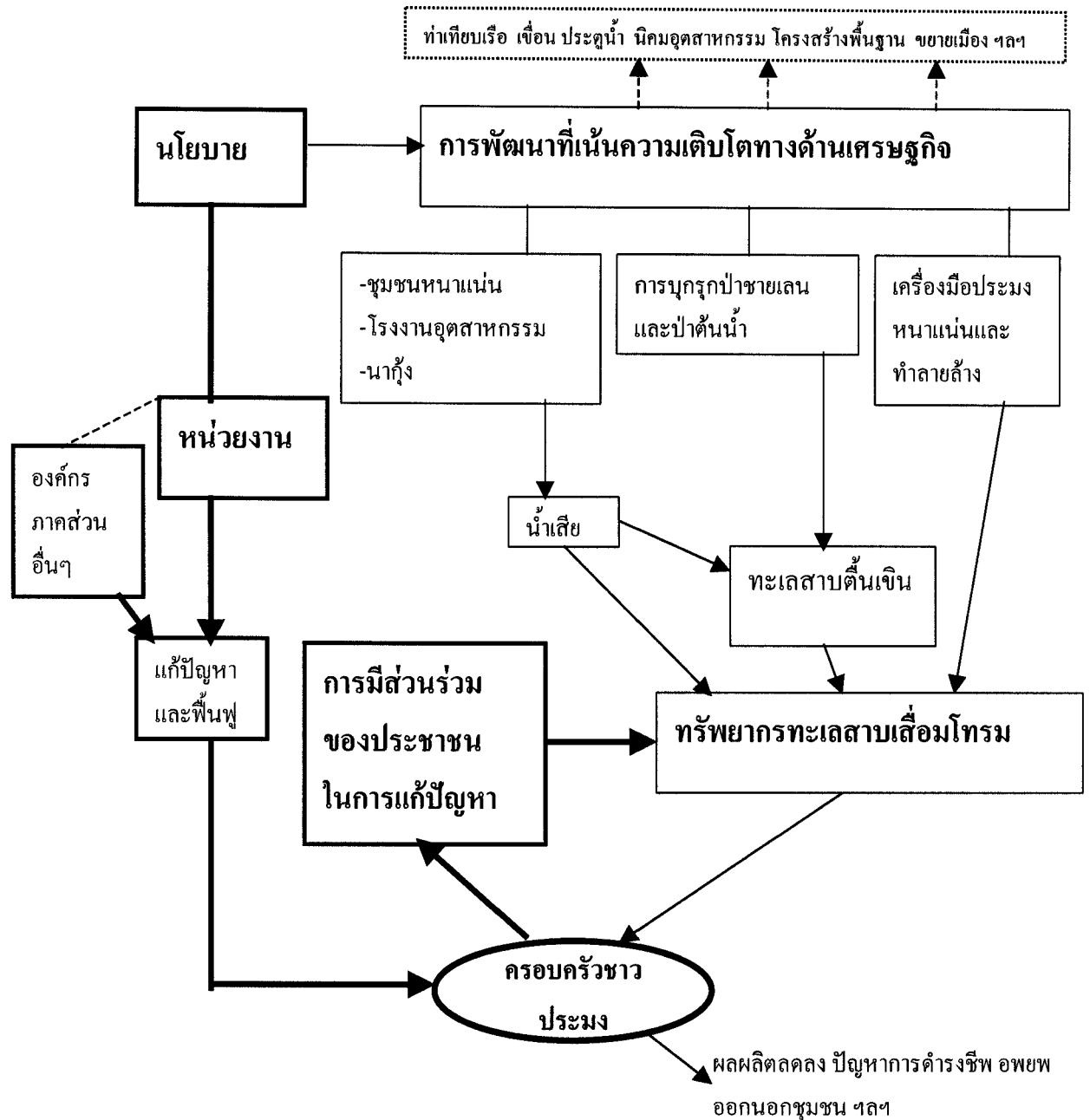
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทะเลสาบสงขลาเป็นทะเลสาบน้ำกร่อยที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยตั้งอยู่ทางภาคใต้ฝั่งตะวันออก อยู่ในเขตพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,042 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ของทะเลสาบแบ่งเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ ส่วนที่หนึ่งเป็นทะเลสาบตอนบนอยู่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลสาบตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดพัทลุงเรียกว่า “ทะเลน้อย” เป็นทะเลสาบเชื่อมโยงกับทะเลหลวงหรือพื้นที่ทะเลสาบใหญ่โดยคลองนางเรียบ โดยทางตอนเหนือของทะเลน้อย มีพรวนเครื่อง ซึ่งเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ ส่วนที่สองเป็นผืนน้ำที่อยู่ทางตอนกลางเรียกว่า “ทะเลหลวง จากบริเวณตอนบนของทะเลหลวง จะมีสภาพน้ำจืดและค่อย ๆ เป็นน้ำกร่อยลงมาด้านล่าง และส่วนที่สามอยู่ทางตอนใต้สุดเรียกว่าทะเลสาบสงขลาหรือทะเลสาบตอนล่าง คุณสมบัติของน้ำ มีสภาพน้ำเป็นทั้ง น้ำกร่อยและน้ำเค็ม มีอาณาเขตตั้งแต่ช่วงปากทะเลสาบ (หัวเขาแดง) ไปจนถึงช่องแคบปากกรอที่ติดต่อกับทะเลสาบตอนกลาง

อันเนื่องมาจากนโยบายการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาในระยะเวลาที่ผ่านมา ทำให้เกิดการขยายตัวของ ชุมชนเมือง โรงงานอุตสาหกรรม นาเกลือ และการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำลงสู่ทะเลสาบมากขึ้น การชะล้างตะกอนดิน จากการขยายพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยวในเขตป่าต้นน้ำ รวมถึงการทำลายป่าชายเลนและปล่อยตะกอนดินเลนจากการทำนาเกลือ ทำให้ทะเลสาบสงขลาตื้นเขินอย่างรวดเร็ว และการทำการประมงเกินศักยภาพโดยใช้เครื่องมือประมงตาถี่ โดยเฉพาะลอบดักกุ้งและโพงพางอย่างหนาแน่น รวมถึงการใช้เครื่องมือประมงทำลายล้างเป็นจำนวนมากจนทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทะเลสาบสงขลาอย่างรุนแรงดังภาพผังการเชื่อมโยงดังนี้

พื้นที่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา

ภาพที่ 1.1 ฟังเชื่อมโยงสถานการณ์ปัญหาครอบครัวชาวประมงกับการเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ครอบครัวชาวประมงในชุมชนที่กระจายอยู่รอบ ๆ ทะเลสาบสงขลาทั้ง สาม ตอนใน 152 หมู่บ้าน ได้รับผลกระทบโดยตรง โดยเฉพาะผลผลิตทางการประมงลดลงจนไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพได้ จำเป็นต้องเปลี่ยนอาชีพ พบว่าเมื่อปี พ.ศ. 2529-2539 ในระยะเวลา 10 ปี ชาวประมงรอบ ๆ ทะเลสาบสงขลา มีจำนวนลดลงร้อยละ 22.7 ลงคือจากเดิมจำนวน 10,363 ครอบครัว ลดลงเหลือ 8,010 ครอบครัว (อังสนีย์ ชูณหปราณและคณะ, 2539: 26) หลายครอบครัวต้องอพยพไปทำงานนอกชุมชนโดยเฉพาะไปเป็นแรงงานราคาถูกทั่วไป และแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม บริเวณรอบๆทะเลสาบสงขลาและพื้นที่ใกล้เคียง

ในระหว่างที่ผ่านมา มีความพยายามในการแก้ปัญหาคือความร่วมมือของกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลา ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นองค์กรและร่วมกันดำเนินกิจกรรม เพื่อพัฒนา และฟื้นฟู ทะเลสาบสงขลาโดยที่ได้รับการสนับสนุนจาก องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) ได้แก่ โครงการพัฒนาชุมชน ประมงขนาดเล็กจังหวัดสงขลา โครงการแลได้ เพื่อการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม โครงการการจัดการทรัพยากรชายฝั่งภาคใต้ โดยการหนุนเสริมความเข้มแข็งให้กลุ่มองค์กรชุมชนชาวประมง ด้วยการฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน การประสานความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชนและเครือข่าย ในของส่วนหน่วยงานภาครัฐราชการเช่น สำนักงานประมงจังหวัดสงขลา สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งสงขลา สำนักงานป่าไม้เขตสงขลา สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 ได้เข้าไปสนับสนุนชุมชนประมงทางด้านวิชาการ สนับสนุนการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปลูกป่าชายเลน การแก้ปัญหามลพิษทางน้ำ และในปัจจุบันนี้หน่วยงานภาครัฐในระดับนโยบาย ได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลาทั้งระบบ ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว โดยใช้วิธีการทำงานแบบบูรณาการของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ กลุ่มชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลาเป็นกลุ่มที่สำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมการดำเนินงานดังกล่าวในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

ความพยายามในการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทะเลสาบสงขลาที่ผ่านมา มีแนวทางและรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรวมตัวกันขององค์กรชุมชนเช่น ชมรมชาวประมงอำเภอต่าง ๆ รอบทะเลสาบ เพื่อร่วมกันจัดกิจกรรม การอนุรักษ์สัตว์น้ำ ปลูกป่าชายเลน การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาเรืออวนรุนและเครื่องมือประมงทำลายล้างประเภทต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่หน่วยงานและทิศทางการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของภาครัฐ ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา การระดมความคิดเห็นวางแผนในการจัดระเบียบ

เครื่องมือประมงและการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง รวมถึงการมีส่วนร่วมจัดทำโครงการ แผนงาน และกิจกรรมเพื่อแปลงแผนสู่ปฏิบัติการจริงในพื้นที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา ผู้วิจัยต้องการทราบว่าชาวประมงมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากน้อยเพียงใด มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้อง โดยได้เลือกศึกษาจากชาวประมงรอบทะเลสาบสงขลา (ตอนล่าง) ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มชาวประมงทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ปัญหา ความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ธรรมชาติอย่างรุนแรง พื้นที่ดังกล่าวมีการใช้ประโยชน์จากการทำประมง การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง การพัฒนาอุตสาหกรรม และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันก็มีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทะเลสาบทั้งในระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับนโยบาย ที่เป็นภาพรวมของฝ่ายต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้ครอบครัวชาวประมงในชุมชนต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วม มีบทบาทในท้องถิ่นตัวเองได้อย่างเต็มที่เช่นกันอย่างไรก็ตามในระยะที่ผ่านมาทั้งชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างฝ่ายก็มีความพยายามในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาทะเลสาบสงขลาอย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ประสบความสำเร็จได้มากนัก อันเนื่องมาจาก การดำเนินงานที่ผ่านมาของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะส่วนราชการ ซึ่งได้ละเลยการทำงานแบบมีส่วนร่วม ของประชาชนมาตลอด การศึกษาเรื่องปัจจัยต่าง ๆ ของครอบครัวที่มีผลต่อระดับของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟู ทะเลสาบสงขลา ของครอบครัวชาวประมง จะเป็นข้อมูลองค์ความรู้และข้อเสนอแนะที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ทั้งในระดับปฏิบัติการและการกำหนดนโยบายในอนาคตต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1 เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา

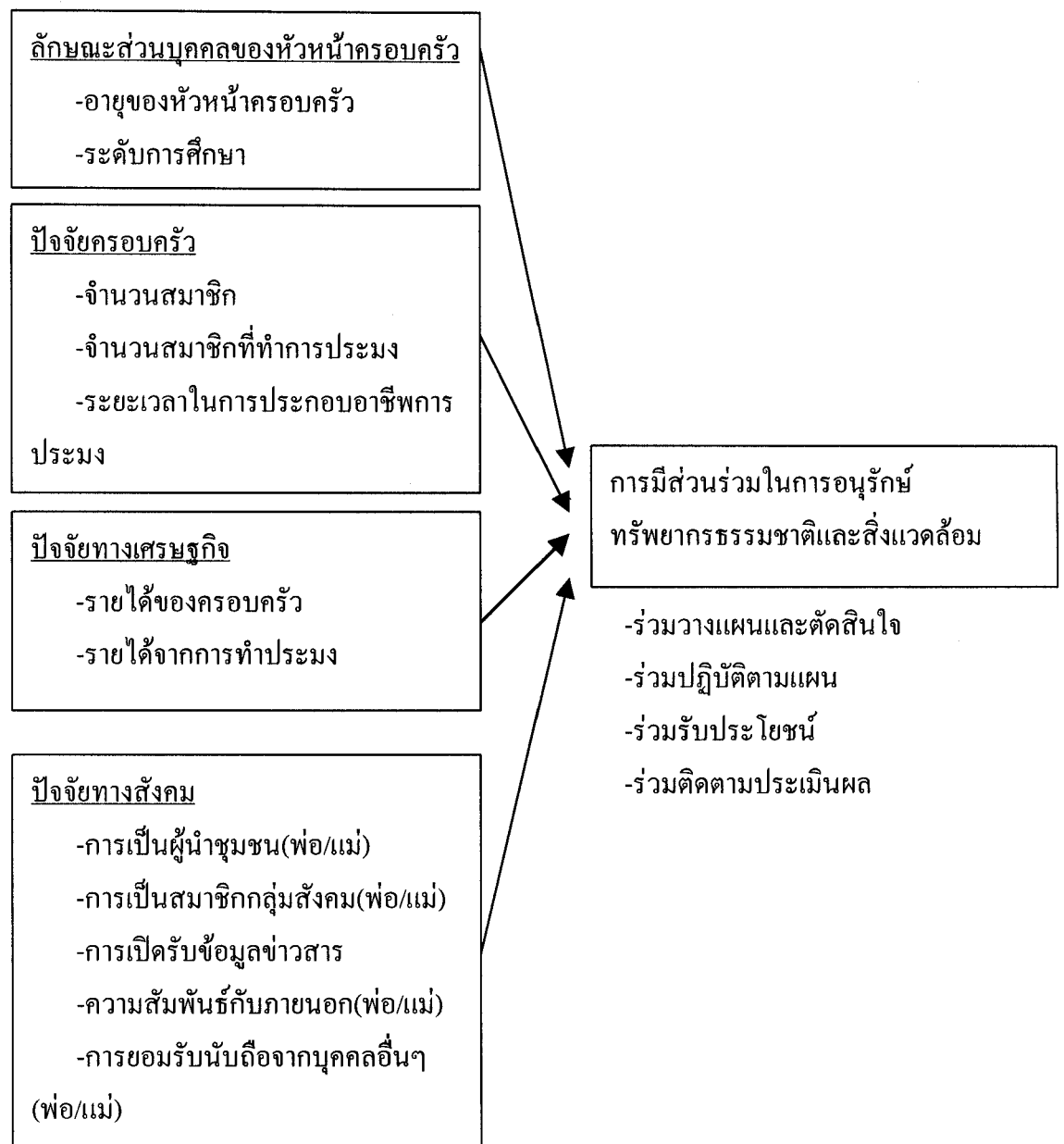
2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาของครอบครัวชาวประมง ที่มีลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าครอบครัว ลักษณะภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ที่แตกต่างกัน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีรูปแบบของกรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยเอาไว้ ดังนี้

4.1 ครอบครัวชาวประมงที่มีหัวหน้าครอบครัวอายุแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา แตกต่างกัน

4.2 ครอบครัวชาวประมงที่มีหัวหน้าครอบครัวมีระดับการศึกษาต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา แตกต่างกัน

4.3 ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกของครอบครัวต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.4 ครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกออกทำการประมงต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.5 ครอบครัวที่ช่วงระยะเวลาทำอาชีพประมงของครอบครัวแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.6 ครอบครัวที่มีรายได้รวมต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.7 ครอบครัวที่มีรายได้จากการทำประมงแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.8 ครอบครัวที่สมาชิกมีลักษณะการเป็นผู้นำชุมชนแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.9 ครอบครัวที่สมาชิกมีลักษณะการเป็นสมาชิกกลุ่มสังคมแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.10 ครอบครัวที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.11 ครอบครัวที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กับภายนอกแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.12 ครอบครัวที่สมาชิกมีระดับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นแตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาแตกต่างกัน

4.13 ครอบครัวชาวประมงในทะเลสาบสงขลาจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา ในระดับปานกลาง

5. ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา ในครั้งนี้ มีขอบเขตของการศึกษาดังนี้

5.1 พื้นที่ศึกษา ได้แก่พื้นที่ชุมชนประมงรอบทะเลสาบสงขลา (ตอนล่าง) ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา โดยอยู่ตำบลคูเต่า ตำบลน่าน้อย อำเภอหาดใหญ่ ตำบลบางกล่ำ ตำบลบางเหรียง อำเภอบางกล่ำ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง ตำบลสทิงหม้อ ตำบลหัวเขา ตำบลป่าขาด ตำบลปากarro อำเภอสิงหนคร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

5.2 ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ครอบครัวชาวประมงที่อยู่ในส่วนของทะเลสาบตอนล่าง ในท้องที่ตำบลคูเต่า ตำบลน่าน้อย อำเภอหาดใหญ่ ตำบลบางกล่ำ ตำบลบางเหรียง อำเภอบางกล่ำ ตำบลรัตภูมิ อำเภอกวนเนียง ตำบลสทิงหม้อ ตำบลหัวเขา ตำบลป่าขาด ตำบลปากarro อำเภอสิงหนคร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

5.3 เนื้อหาที่การศึกษา เพื่อศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทะเลสาบสงขลา โดยมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

5.3.1 การมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงโดยภาพรวม

5.3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปลูกป่าชายเลน การจัดระเบียบเครื่องมือประมงและการกำจัดขยะมูลฝอย

5.3.3 การมีส่วนร่วม ในกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรม 4 ขั้นตอน ได้แก่ การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติตามแผน การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมติดตามประเมินผล

5.3.4 เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมครอบครัวชาวประมงที่มีปัจจัยของลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าครอบครัว ปัจจัยครอบครัว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม ที่แตกต่างกัน เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 13 ข้อ

5.3.5 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อจะได้ให้ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ในการเสริมแรง พัฒนา ยกระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับ ครอบครัว ในการฟื้นฟู อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา

5.4 ระยะเวลาของการวิจัย เป็นการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของครัวครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทะเลสาบสงขลาอยู่ในช่วงระยะเวลาของ ปีพ.ศ.2548-2549

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลาในครั้งนี้ จะมีคำศัพท์เฉพาะที่ใช้เฉพาะในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจกับผู้อ่าน ให้มีความเข้าใจตรงกันกับผู้ศึกษาดังต่อไปนี้

6.1 ครอบครัวชาวประมง หมายถึง สามีและภรรยาที่อยู่ในครอบครัวซึ่งทำมาหากินเลี้ยงชีพด้วยการประมง รอบริมทะเลสาบสงขลา(ตอนล่าง)เป็นหลัก

6.2 การมีส่วนร่วม ของครอบครัวชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของสามีและภรรยาชาวประมงริมทะเลสาบสงขลาในการวางแผนและตัดสินใจ การปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดขึ้น การรับผลประโยชน์และการติดตามและประเมินผลกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในทะเลสาบสงขลา ที่มีหน่วยงานราชการและภาคเอกชนจัดให้มีขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมการจัดทำเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การปลูกป่าชายเลน การร่วมรณรงค์ไม่ทิ้งขยะของเสียในทะเลสาบและการจัดระเบียบเครื่องมือประมงในทะเลสาบสงขลา

6.3 อายุของหัวหน้าครอบครัว หมายถึง อายุตามปฏิทิน นับวันที่ตอบแบบสอบถามของหัวหน้าครอบครัวชาวประมง

6.4 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของหัวหน้าครอบครัวซึ่งจำแนกเป็น การไม่ได้รับการศึกษา การได้รับการศึกษาชั้นประถมศึกษามัธยมตอนต้น มัธยมตอนปลาย /ปวช.อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ของหัวหน้าครอบครัว

6.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในครอบครัวชาวประมงริมทะเลสาบสงขลาในวันที่สัมภาษณ์ชาวประมง ซึ่งประกอบอาชีพด้านการประมงในทะเลสาบสงขลาเป็นหลัก

6.6 จำนวนสมาชิกที่ทำการประมง หมายถึง จำนวนสมาชิกในครอบครัวชาวประมง ซึ่งประกอบอาชีพด้านการประมงในทะเลสาบสงขลาเป็นหลัก

6.7 ระยะเวลาในการประกอบอาชีพประมง หมายถึง จำนวนปีนับแต่สมาชิกในครอบครัวชาวประมงเริ่มประกอบอาชีพทางการประมงในทะเลสาบสงขลา จนถึงวันสัมภาษณ์ หากมี สมาชิกหลายคนทำการประมงหมายถึงระยะเวลาของสมาชิกที่ทำการประมงมานานที่สุด

6.8 รายได้ของครัวครัว หมายถึง จำนวนเงินรายได้ที่เป็นตัวเงินถัวเฉลี่ยในรอบ 1 ปีของสมาชิกทุกคนในครอบครัวรวมกัน ทั้งรายได้ที่มาจากการประกอบอาชีพประมงและอาชีพอื่น

6.9 รายได้จากการทำประมง หมายถึง จำนวนเงินรายได้ที่เป็นตัวเงินถัวเฉลี่ยในรอบ 1 ปี ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวรวมกัน ที่ได้จากการประกอบอาชีพประมงโดยเฉพาะ

6.10 การเป็นผู้นำชุมชน หมายถึง การเคยหรือไม่เคย ดำเนินงานผู้นำชุมชนของสามี (ฝ่ายพ่อ) หรือภรรยา (ฝ่ายแม่) ที่มาจากครอบครัวชาวประมง ทั้งเป็นผู้นำทางการเช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ฯลฯ และผู้นำที่ไม่เป็นทางการ เช่นผู้นำกิจกรรมในชุมชน ผู้นำประชาสังคม ฯลฯ

6.11 การเป็นสมาชิกกลุ่มสังคม หมายถึง การเคยหรือไม่เคยเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่เกิดขึ้นในชุมชนของสมาชิกครอบครัวชาวประมง(ตัวสามี/ฝ่ายพ่อและภรรยา/ฝ่ายแม่)

6.12 การเปิดรับข่าวสารข้อมูล หมายถึง ระดับความมากน้อยที่สมาชิกในครอบครัวชาวประมงได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โดยจำแนกระดับมากได้รับข้อมูลมากกว่า 7 ครั้งต่อเดือน ระดับปานกลางได้รับข้อมูลข่าวสาร 4-7 ครั้งต่อเดือนและระดับน้อยได้รับข้อมูลข่าวสารน้อยกว่า 4 ครั้งต่อเดือน

6.13 ความสัมพันธ์กับภายนอก หมายถึง ระดับความมากน้อยที่สมาชิกในครอบครัวชาวประมง (สามีหรือฝ่ายพ่อและภรรยาหรือฝ่ายแม่) ติดต่อกับบุคคล ชุมชน หรือหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาติดต่อเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น ไม่เคยติดต่อ ติดต่อ 1-3 ครั้ง, ติดต่อ 4-6 ครั้ง และติดต่อดังแต่ 7 ครั้งขึ้นไป

6.14 การยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ๆ หมายถึง ระดับความมากน้อยที่สมาชิกในครอบครัวชาวประมง (สามีหรือฝ่ายพ่อและภรรยาหรือฝ่ายแม่) รับรู้ตัวการยอมรับนับถือที่บุคคลอื่นให้แก่ตนและคู่สมรส มีตั้งแต่ระดับไม่ยอมรับ ยอมรับเล็กน้อย ยอมรับปานกลาง ยอมรับมาก และยอมรับมากที่สุด

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้พื้นฐานในเรื่องของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา ของครอบครัวชาวประมง นำไปสู่การเรียนรู้และการค้นคว้าพัฒนาต่อไป

7.2 กลุ่ม องค์กรชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้นำผลที่ได้จากการศึกษา มาปรับใช้ในการแผนและดำเนินงาน เพิ่มแรง พัฒนา ยกระดับ การมีส่วนร่วมของชาวประมงในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทะเลสาบสงขลา

7.3 มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในประเด็นการฟื้นฟู พัฒนา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในอนาคต